

МІСТИЧНИЙ ДОСВІД У ЯПОНСЬКИХ «НОВИХ РЕЛІГІЯХ СІНТОСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ» (СІНТŌКЕЙ СІНСЮКЬŌ)

Об'єктом дослідження у статті є релігії, що, починаючи з XIX ст., виникли на основі сінто. Від традиційного сінто їх відрізняє насамперед наявність історичного засновника та канону сакральних текстів. У статті аналізується містичний досвід засновників таких релігій та психотехніки, які використовують адепти для отримання власного містичного досвіду. Головну увагу зосереджено на характері досвіду та обставинах його отримання.

У XX ст. в Японії з'явилася значна кількість релігійних організацій, незалежних від традиційних конфесій. Ці організації здебільшого проповідують оригінальні доктрини, значно відмінні як від традиційних шкіл японського буддизму й сінто, так і від запозиченого з Заходу християнства. Даний феномен отримав назву «нові релігії» (сінсюкьо 新宗教) [1]; згодом дослідники поширили цей термін і на деякі конфесії, що виникли ще в XIX ст.: Ньорайкьо 如來教 (заснована у 1802 р.), Куродзумікьо 黒住教 (1814 р.), Тенрікьо 天理教 (1839 р.), Конкьо 金光教 (1859 р.), Оомото 大本教 (1892 р.) [2] тощо. За прийнятою в японському релігієзнавстві класифікацією «нові релігії» підрозділяються на групи спільного походження. Відтак релігії, що походять від сінто, отримали назву «нових релігій сінтоського походження» (сінтōкей сінсюкьо 神道系新宗教) [3]. Особливо зросла кількість «нових релігій» після 1945 р., коли внаслідок змін у японському законодавстві ці групи отримали не лише повну свободу віровизнання й пропаганди своїх ідей, а й деякі пільги. Власне, й сам термін «сінсюкьо» виник у 1950-ті роки. Його межі досі лишаються предметом дискусій, але у випадку сінто головним критерієм можна вважати наявність історичного засновника (особа якого зазвичай є об'єктом культу), а також написаних засновником або його найближчими учнями текстів, що складають офіційний канон релігійної групи, — адже, як відомо, у традиційному сінто немає ані фігури засновника (навіть міфічного), ані загальноновизнаного канону. Точну кількість «нових релігій» вказати важко, оскільки ця царина релігійного життя надзвичайно динамічна — одні групи розпадаються, інші змінюють назву, а інколи й доктрину, постійно виникають нові вчення. Для приблизної оцінки зазначимо, що йдеться про кілька сотень релігійних груп — наприклад, «Енциклопедичний словник нових релігій» містить дані приблизно про 350 груп [4].

Згідно з Є. О. Торчиновим, релігія — це «комплекс уявлень, вірувань, доктрин, елементів культу, ритуалу та інших форм практики, що базується на трансперсональному переживанні того чи іншого типу, і передбачає установку на відтворення цього базового переживання» [5]. Ми будемо спиратися на це визначення з одним застереженням: замість терміна «трансперсональний» ми будемо користуватися терміном «містичний» як адекватнішим, з нашого погляду [6]. Для спрощення під містичним досвідом ми будемо тут розуміти будь-який досвід безпосереднього спілкування з божеством чи духом — не ставлячи питання про психологічну природу такого досвіду, оскільки в цій статті ми будемо дотримуватися феноменологічного підходу у тому сенсі, у якому його розуміє К.-П. Кеппінг: «...опис доктрини з погляду її послідовника (participant) без будь-якої оцінки» [7]. Виходячи з наведеного вище визначення Є. О. Торчинова, можна виділити два ключові моменти в кожній релігії, що має історичного засновника: це (1) містичний досвід засновника релігії, та (2) психотехніки, які використовують адепти для відтворення базового переживання. З цієї позиції ми спробуємо розглянути «нові релігії сінтоського походження». Оскільки кількість цих релігій надто велика, ми обмежимося лише окремими прикладами. Виходячи з нашого завдання, ми не будемо спеціально розглядати ані доктринальний зміст цих вчень, ані їхній соціальний контекст, і зосередимося лише на характері досвіду та обставинах його отримання.

Р. Еллвуд, характеризуючи особливості японських сінсюкьо, називає таку рису: їхні засновники — «харизматичні особистості, чий життєвий шлях часто нагадує шаманську модель: надприродне покликання, ініціатичне випробування, мандри, пророчі одкровення зі світу духів» [8]. Ми, проте, вважаємо, що слід, як це робив М. Еліаде [9], розрізняти шаманізм у власному розумінні слова (техніку екстазу, що дозволяє

шаману мандрувати в інші світи) та медіумізм, в основі якого лежить одержимість духом чи божеством. До цього можна додати, що шаман – це «лише той, хто володіє силою керувати духами» [10], а медіум, навпаки, сам є знаряддям духів. Для японської традиції, на наш погляд, характерніший саме медіумізм [11].

Дійсно, містичний досвід, що лежить в основі японських «нових релігій», у багатьох випадках являє собою камігакарі 神懸り – одержимість божеством-камі 神. Камі вселяється у тіло майбутнього засновника релігії, і через нього повідомляє людям свою волю – або усно, промовляючи його устами, або письмово, рухаючи його руку з пензлем по паперу. Отримане одкровення стає основою нового вчення – таким чином виникли, наприклад, Тенрікьо, Конкьоко тощо.

Цікаво, що в деяких випадках камі, що вселився в тіло медіума, залишається в ньому довго, інколи до кінця життя. У цьому випадку про тіло медіума говорять як про «живе святилище» божества. Саме так було з Накаямою Мікі 中山みき (1798–1887), засновницею Тенрікьо, та з Кітамура Сайо 北村サヨ (1900–1967), засновницею так званої «танцюючої релігії» [12]. При цьому свідомість медіума не «вимикається», як це зазвичай буває в інших традиціях, і він усвідомлює свою окремішність від камі, який у нього вселився. Кітамура Сайо, наприклад, відчувала присутність камі у своєму череві, наче вона була «вагітна» ним [13].

Оно Ясухіро виділяє два типи засновників сінсьококо: до першого належать жінки, що набули медіумічних здібностей спонтанно; до другого – чоловіки, які отримали «одкровення» після тривалих зусиль, аскези чи то вправ у різних психопрактиках [14]. Прикладами першого типу є згадані вище Накаяма Мікі та Кітамура Сайо, а також Дегуці Нао 出口なお (1837–1918) – засновниця Оомотококо. До другого типу можна віднести Рікіхісу Тацусая 力久辰斎 (1906–1977) – засновника Дзенрінкоко 善隣教 («Вчення про добросусідство»), Томокію Йосісане 友清歓真 (1888–1952) – засновника Сінто тенкококо 神道天行居 («Оселя небесної ходи сінто»), Дегуці Онісабуро 出口王仁三郎 (1871–1948) – співзасновника Оомотококо. З деякими застереженнями сюди можна віднести й засновника Конкьоко Акадзаву Бундзі 赤沢文治 (1814–1883), якого послідовники називають Конкьо-Дайдзін 金光大神 – «Велике Божество Золотого саява». Спонтанність, проте, не означає відсутності психотехніки. Наприклад, Накаяма Мікі була введена у стан камігакарі (одержимості) ченцем-ямабусі 山伏 під час традиційного сеансу зцілення [15].

Подібна типологія поширюється не на всі випадки. Так, містичний досвід Куродзумі Му-

нетади 黒住宗忠 (1780–1850), що призвів до заснування релігії Куродзумікоко, має низку відмінностей: під час поклоніння богині Сонця – Ама-терасу Оомікамі 天照大御神 – він відчув, як її сутність увійшла у нього у вигляді променя світла, і пережив почуття злиття з божеством, внаслідок чого усвідомив себе як частку божественного духу [16]. Це значно ближче до класичного unio mystica, аніж до медіумічної одержимості. Важливо також, що це трапилося під час зимового сонцестояння, отже, набутий досвід був пов'язаний із солярним міфом.

Інколи можна зустріти в історії сінтокей сінсьококо трапляється і тип, близький до справжнього шамана. Так, Міядзі Суйі 宮地水位 (1852–1904) здійснив багато подорожей до «інших світів» та описав їх у своїй творчості, на яких побудовано «нові релігії» Косінто сембококо 古神道仙法教 («Вчення стародавнього сінто безсмертних відлюдників») та Міядзі сінсендо 宮地神仙道 («Шлях камі й безсмертних відлюдників роду Міядзі») [17].

До класичного шаманського досвіду близьким є камікакусі 神隠し (дослівно «приховування божествами-камі») – викрадення ними людини (зазвичай дитина), для того, щоби відкрити їй певні таємниці. Це явище широковідоме сьогодні завдяки мультфільму Міядзакі Хаяо 宮崎 駿 (народ. 1941) «Унесені духами» («Spirited away») [18]. Схожий епізод є, наприклад, у біографії Сімади Харуїці 島田晴一 (1896–1985), засновника релігійної групи Тенсін оомікамікоко 天心大霊神教 («Вчення Великого Камі Небесного серця»): його молодший брат двічі був «викрадений камі» (у віці 10 і 13 років), внаслідок чого здобув дар цілительства і пророцтва [19]. Дегуці Онісабуро пережив камікакусі вже в дорослому віці (27 років) на горі Такакума 高熊山 – він протягом тижня мандрував по потойбічних світах і врешті-решт досягнув стану єдності з камі [20].

Як було неодноразово вказано дослідниками, одкровення було отримане багатьма засновниками сінсьококо під час великих лих, які стають, таким чином, ініціативними випробуваннями. Частіше це – тяжка хвороба, і отримання одкровення пов'язане зі зціленням від неї: наприклад, Куродзумі Мунетада був на межі смерті від сухот. Тут можна вбачати деяку аналогію із «шаманською хворобою». Можливі й інші лиха: у випадку Накаями Мікі – тяжка хвороба єдиного сина, у Акадзави Бундзі (Конкьо-Дайдзіна) – смерть трьох дітей і майже повна втрата майна. Важливим моментом в ініціативній драмі, як і у випадку «шаманської хвороби», є «навернення» того, кого випробовують, свідоме прийняття волі камі, що в нього вселився, глибоке каяття тощо. Так, зцілення сина Накаями Мікі почалося лише після того, як її родина погодилася підкоритися

волі божества [21]. Куродзумі Мунетада почав одужувати й пережив свій містичний досвід після того, як усвідомив, що його надмірна скорбота за померлими батьками була порушенням їхньої волі. Акадзава Бундзі отримав можливість спілкування з божеством лише після глибокого каяття у невідомих гріхах проти нього [22].

З іншого боку, отримання одкровення може бути результатом свідомого прагнення до нього шляхом аскези, очищення й різних психопрактик. Наприклад, Тадзава Сейсірѳ 田沢清四郎 (1884–1966), засновник релігії Сьброку сінтѳ Яматояма 松緑神道大和山 («Гора Ямато – сінто соснової зелені»), досяг стану *камітакарі* після тривалої аскези, що включала очищення водою (*місогі* 禊) [23]. Ооцука Кан'їці 大塚寛一 (1891–1972), засновник Сінрейкѳ 神霊教 («Вчення божественного духа»), набув особливих духовних здібностей у мандрах Кореєю, Китаєм та Монголією, і в паломництвах до святих місць Японії. Проте у його офіційному «житті» повідомляється, що коли йому виповнилося два роки, поруч із ним у землю вдарила блискавка, і він знепритомнів, після чого у нього вселилася божественна сила [24]. Цей епізод має явні паралелі в шаманізмі. Дегуці Онїсабурѳ вже після пережитого *камікакусї* опанував психопрактики сінто під керівництвом відомого езотерика Нагасави Кацутате 長沢雄楯 (1858–1940) [25].

Нерідко трапляються випадки, коли засновник « нової релігії » пройшов навчання як адепт іншої « нової релігії », або ж був зцілений її адептами від тяжкої хвороби. При цьому містичний досвід, отриманий у процесі зцілення або з допомогою психотехніки однієї сінсѳкѳ, призводить до появи іншої сінсѳкѳ. Як приклад можна навести Дегуці Нао, що була спочатку адептом Конкѳкѳ, а згодом заснувала власну релігію – Оомотокѳ. У подальшому Оомотокѳ сама відіграла роль « тренувального майданчика » для майбутніх лідерів багатьох релігійних груп, які називаються в релігієзнавстві « групою Оомото » або « родиною Оомото » (до неї належать і широко відомі Сейцѳ-но іе 成長の家, PL кѳдан 教団 и Махікарі 真光 [26]).

Перейдемо до психотехнік, які використовують адепти для отримання містичного досвіду. Слід одразу зазначити, що, хоча однією з особливостей сінтѳкей сінсѳкѳ є приписування адептам індивідуальних практик, далеко не всі вони спрямовані на здобуття містичного досвіду. Мало того, далеко не завжди такий досвід заохочують: так, практики сучасної релігії Тенрікѳ спрямовані на моральне вдосконалення адептів, а не на повторення медіумічного досвіду Накаями Мікі. Проте можливо, що в минулому окремі адепти або осередки цієї релігії використовували психотехніку містичної спрямованості: так, у

1944 р. проповідник Тенрікѳ Айда Хїде 会田ヒデ (1898–1973) пережив містичний досвід, що спонукав його до створення власного вчення – Секай сіндѳкѳ 世界心道教 (« Всесвітнє вчення шляху серця »), а в 1958 р. дух Накаями Мікі вселився в адепта Тенрікѳ Каміїде Фусае 神出房江 (1922–1980), який також створив « нову релігію » Тенсінкѳ 天真教 (« Вчення Небесної істини »). Сучасна релігія Оомотокѳ також « не рекомендує » своїм послідовникам практики, що ведуть до одержимості [27]. Адепти Конкѳкѳ індивідуально спілкуються з Божеством через посередників – священнослужителів (ця практика зветься *торіцугі* 取次ぎ). При цьому священники Конкѳкѳ наслідують приклад засновника релігії; проте невідомо, чи входять вони самі у стан одержимості, як він.

Водночас існує багато « нових релігій сінтоського походження », які ставлять перед своїми адептами мету практичного досягнення « єдності з камі », « реалізації своєї божественної природи » тощо. У таких випадках зазвичай адептам рекомендують відповідні психопрактики. Їх можна розділити на три групи – (1) традиційні практики сінто (*місогі* 禊, *цїнкон* 鎮魂, *тамафурі* 魂振り, *кісін* 帰神 тощо); (2) практики, запозичені з буддизму (медитації, декламація мантр тощо); (3) практики, відсутні як у сінто, так і в буддистській традиції, як правило, винайдені засновником або його найближчими послідовниками.

Сінтоські психотехніки менш відомі, ніж буддистські, тому варто стисло пояснити, у чому вони полягають. *Місогі* – це очищення водою, зазвичай, тривале стояння під водоспадом. *Цїнкон* дослівно означає « заспокоєння душі ». Згідно зі стародавніми японськими уявленнями, одна з душ у збудженому стані може залишити тіло й спричинити передчасну смерть. Для заспокоєння душі й закріплення її в тілі використовують різноманітні методи, що включають ритмічні рухи рук, складених особливим чином, декламацію сакральних текстів, дихальні вправи та медитацію. З *цїнкон* часто ототожнюють тісно з нею пов'язану практику *тамафурі* (дослівно « трясіння душі »). Вона, як випливає із самої назви, у певному сенсі протилежна « заспокоєнню душі », оскільки спрямована на пробудження душі, збільшення її енергії. Для цього використовують ритмічні рухи тіла й трясіння магнічними предметами. Вважають, що завдяки таким діям приваблюють *камі*, сила якого передається слабкій душі. *Кісін*, дослівно « повернення до камі », – це техніки штучного викликання одержимості – *камітакарі* [28].

З буддистських практик особливо популярні мантри. Адепти « Братства вшанування природи Восьми великих царів-драконів » (Хайдайрѳ дайсїдзен айсін кѳдан 八大龍王大自然愛信教団)

декламують ніціреністську мантру О-Даймоку *お題目* – «Наму Мьōхō Ренгē кьō 南無妙法蓮華經» [29]. Деякі сінсѳкьō використовують власні мантри, створені за буддйським зразком: так, Нака-яма Мікі використовувала мантру «Наму Тенрі О-но мікото 南無天理王命» [30], пізніше видалену з арсеналу практик Тенрікьō. Послідовники «нової релігії» Хомбусін *ほんぶしん* декламують мантру «Наму Канрѳдай» 南無甘露台 [31]. Деякі, проте, створили оригінальні мантри: «Я і є *камі*; людство і є *камі*» (*Варе соку камі нарі, дзінруй соку камі нарі* 我即神也,人類即神也) у Бяккѳ сінкѳкай 白光真宏会 («Істинний асоціації білого світла»), «*Муїці – куйці – таму – нарі*» (無一空一我無也) [32] у Тенсінкьō, «Бу-кан-сей-кі» [33] у Сінрейкьō тощо. Теоретичною основою, що забезпечує перенесення буддйської практики на сінтоський ґрунт, слугує концепція *котодама* 言魂 («душа слова»), яку широко застосовують у сінтоському езотеризмі [34].

Практики з різних груп можуть поєднуватися, адже для багатьох сінтѳкей сінсѳкьō тією чи іншою мірою характерний синкретизм. Наприклад, послідовники Кітамури Сайо декламують мантру «Намьōхō ренгекьō 名妙法蓮華教» – викривлену версію ніціреністської О-Даймоку – й виконують екстатичний «танець самозапечення» (*муга-но одорі* 無我の舞), якого немає ані

в буддизмі, ані в «ортодоксальному» сінто. Деякі групи використовують дихальні вправи (наприклад, *Місоікьō* 禊教, «Вчення про очищення»). Вони можуть походити як від буддйської (точніше, йогічної), так і від даоської основи.

Медіумічний досвід (*камітакарі*) є цілком традиційним для сінто й народних вірувань. Проте там його віддавна використовували для розв'язання, так би мовити, «локальних» проблем – від зцілення окремої людини до прийняття конкретного політичного рішення, – але цей досвід не був джерелом всеохопних світоглядних постулатів, як у сінсѳкьō. Тобто, можна сказати, у традиційному контексті *камітакарі* відігравало у певному сенсі «інструментальну» роль, на той час як у «нових релігіях» його роль стає фундаментальною. Відповідно й медіум з віщуна перетворюється на пророка. Не виключено, що з цією зміною ролі одержимості пов'язаний і поворот від політеїзму в традиційному сінто до монотеїзму (або, радше, квазі-монотеїзму) в багатьох *сінтѳкей сінсѳкьō*. Припис для всіх adeptів певних психопрактик також відрізняє сінтѳкей сінсѳкьō від «ортодоксального» сінто, у якому використання подібних практик було обмежене вузьким колом втаємничених, а основним видом практики були колективні обряди й ритуали (*мацурі* 祭り).

- Японські слова наводимо в українській транслітерації М. Федоришина: Федоришин М. С. Українська транскрипція японської мови / М. С. Федоришин. – Львів: Видавництво Державного університету «Львівська політехніка», 1994. – 26 с.
- Ньорайкьō – «Вчення Ньорая» (в даному випадку Ньорай, «Той, Хто прийшов таким чином» – не епітет Будди, а ім'я верховного божества); Куродзумікьō – «Вчення Куродзумі» (за прізвиськом засновника); Тенрікьō – «Вчення про Небесну істину»; Конкѳкьō – «Вчення Золотого світла»; Оомотокьō – «Вчення Великої основи». Деякі назви допускають кілька варіантів перекладу.
- У зв'язку з дискусіями, що виникли останнім часом щодо застосування і змісту терміна «сінто», зазначимо, що в цій статті ми дотримуємось такого «максимально широкого» розуміння сінто, яке запропонував А. А. Накорчевський: сінто – це японські автохтонні правила і ритуали поведінки з надприродним, священним (Накорчевський А. А. Синто в епоху Токугава / А. А. Накорчевський // Синто – путь японських богів. Т. І. Очерки по истории синто. – СПб., 2002. – С. 252).
- 新宗教事典. 東京: 弘文堂、1990.
- Торчинов Е. А. Религии мира: Опыт запредельного: Психотехника и трансперсональные состояния / Е. А. Торчинов. – СПб.: Центр «Петербургское Востоковедение», 1998. – С. 64.
- Детальніше див.: Капранов С. В. Некоторые подходы к понятию «мистика» / С. В. Капранов // Вторые Торчиновские чтения. Религиоведение и востоковедение: материалы научной конференции. – СПб.: Изд-во СПб. ун-та, 2005. – С. 239–243.
- Koepping K.-P. Ideologies and New Religious Movements: The case of Shinreikyō and its doctrines in comparative perspective / K.-P. Koepping // Japanese Journal of Religious Studies. – 1977. – Vol. 4. – No. 2–3. – P. 107–108.
- Ellwood R. New Religions in Japan / R. Ellwood // The Encyclopedia of Religion / Ed. in Chief M. Eliade. – NY: Macmillan Publishing Company, 1987. – Vol. 10. – P. 411.
- Элиаде М. Шаманизм: архаические техники экстаза / М. Элиаде / Пер. с англ. К. Богущкий, В. Трилис. – К.: София, 1998. – С. 260, 373, 376.
- Сафронов А. Г. Религиозные психопрактики в истории культуры / А. Г. Сафронов. – Харьков: ХГАК, 2004. – С. 128.
- Капранов С. В. Психотехника и мистический опыт в синто: к вопросу о типологии / С. В. Капранов // Четвертые Торчиновские чтения. Философия, религия и культура стран Востока: Материалы научной конференции. – СПб.: Изд-во СПб. ун-та, 2007. – С. 532–541.
- Офіційна назва – Тенсѳ кѳтай дзінгукьō 天照皇大神宮教, «Вчення храму Найяснішого Великого Камі Небесного сьайва».
- Koepping K.-P. Op. cit. – P. 133.
- 小野泰博. 新宗教. 総論//日本宗教事典. – 東京: 弘文堂、1994. – P. 710–711.
- Комаровский Г. Е. Тэнри / Г. Е. Комаровский // Закон Неба. – М.: Искусство, 1996. – С. 10.
- Marukoto, the Teaching of Roundness. – http://www.kurozumikyoto.com/marukoto_e.html
- Див. про нього: 古神道の本. – 東京: 学習研究社、1994. – P. 40–41.
- В оригіналі його назва «Сен то Ціхіро-но камікакусі 千と千尋の神隠し», т. е. «Камікакусі Сен та Ціхіро».
- Watanabe M., Igeta M. Healing in the New Religions: Charisma and “Holy Water” / M. Watanabe, M. Igeta // New Religions. – Tokyo: Institute for Japanese Culture and Classics, Kokugakuin University, 1991. – <http://www2.kokugakuin.ac.jp/ijcc/wp/cpjtr/newreligions/igeta.html>
- 古神道の本. Op. cit. – P. 54 – 55.
- Комаровский Г. Е. Вказ. праця. – С. 10.

22. Marukoto, the Teaching of Roundness. – http://www.kurozumikyoto.com/marukoto_e.html; Konkokyo History. – <http://www.konkokyo.or.jp/eng/bri/hist.html>; 古神道の本。 – 東京：学習研究社、1994. – P. 52–54.
23. Watanabe M., Igeta M. Op. cit.
24. Коеппинг К.-Р. Op. cit. – P. 118.
25. 古神道の本。 Op. cit. – P. 55.
26. Назви перекладаються відповідно: «Дім росту», «Братство досконалої свободи» и «Істинне світло».
27. Див.: К читателю. – <http://www.oomoto.jp/ruVojsigno/>
28. Докладніше про всі ці практики див.: Накорчевский А. А. Синто / А. А. Накорчевский. – СПб.: «Азбука-классика», «Петербургское Востоковедение», 2003. – С. 369–387; Капранов С. В. Психотехніка та містичний досвід у сінто: до питання про типологію / С. В. Капранов // Східний світ. – 2008. – № 3 (у друці).
29. «Поклоніння Сутрі Лотоса Чудесного Закону» – головна мантра у буддійському вченні Ніцірена 日蓮 (1222–1282).
30. «Поклоніння божеству – Царю Небесної істини». Див. Комаровский Г. Е. Цит. праця. – С. 11.
31. «Поклоніння Канрōдаєві». Канрōдай 甘露台 (дослівно «Опора солодкої роси») – у теології Тенрікьō стовп, що стоїть у місці створення світу, axis mundi; у вченнях, що походять від Тенрікьō, це також титул голови релігійної групи.
32. Можна приблизно перекласти як: «Ніщо – єдине, Пустота – єдина, Я є Ніщо». Буддійський зміст цієї мантри очевидний.
33. Фраза принципово позбавлена сенсу, її мета – «вимкнути» шум повсякденного життя: Коеппинг К.-Р. Op. Cit / К.-Р. Коеппинг. – P. 119.
34. Про цю концепцію див.: Накорчевский А. А. Цит. Праця / А. А. Накорчевский. – С. 387–395. Капранов С. В. «Душа слова» в японській традиції / С. В. Капранов // Мова і культура. – К., 2002. – Вип. 4. – Т. II. – Ч. I. – С. 130–137.

S. Kapranov

MYSTICAL EXPERIENCE IN JAPANESE “NEW RELIGIONS OF SHINTO ORIGIN” (SHINTŌKEI SHINSHŪKYŌ)

The subject of this article comprises religions originated from Shinto, which appeared since XIX century. They differ from traditional Shinto first of all because they have a historical founder and a canon of sacred texts. In the article, the mystical experience of the founders of such religions is analyzed, as well as psychotechnics used by the adepts in order to acquire their own mystical experience. The main focus of the article is the characteristic features of the experience and the circumstances of its acquirement.